

INSTITUTE FOR HUMAN ACTIVITIES BESTUURS VERSLAG 2017

INHOUD

1	INLEIDING	4
2	ACTIVITEITEN	6
3	FINANCIEEL VERSLAG & ORGANISATIE	13
4	BELANGRIJKSTE STAKEHOLDERS, FINANCIERS & PARTNERS	15

VISIE

Enerzijds vormen liefde, kritiek en eigenzinnigheid de hoofdschotel in wereldwijde witte museale ruimtes, terwijl op de plantages die deze *white cubes* historisch gefinancierd hebben, en dat nog steeds doen, diezelfde liefde, kritiek en eigenzinnigheid zoveel mogelijk wordt uitgebannen. IHA wil de verhouding tussen kunst en economische ongelijkheid veranderen en ervoor zorgen dat artistieke kritiek op economische ongelijkheid die ongelijkheid ook daadwerkelijk opheft.

Zusterorganisatie Le Cercle d'Art des Travailleurs de Plantation Congolaise (CATPC) wil de levens van plantagearbeiders verbeteren, grond terug in eigen handen krijgen en inclusieve, ecologische landbouw opstarten. Het Institute for Human Activities (IHA) wil de kloof dichten tussen artistiek engagement en de materiële effecten die artistiek engagement teweegbrengt. Het moet daartoe de globale waardeketen van kunst inventariseren: van de uitgeputte plantages en mijnen die de grondstoffen leveren voor de globale economie, tot de musea die kritische kunst over ongelijkheid tonen.

MISSIE

To prove that artistic critique on economic inequality can redress it – not symbolically, but in material terms

1 INLEIDING

"This was the most challenging show of the year, and proudly 'problematic', but that was the point: you need to be fearless, and run right into the swamp of possible misunderstanding, to have any hope of making a difference."

Jason Farago, The New York Times

Installation view, Cercle d'Art des Travailleurs de Plantation Congolaise, SculptureCenter, New York, 2017 © Kyle Knodell

Met de kritische erkenning voor onze zusterorganisatie CATPC sloten we 2017 af als een uitzonderlijk jaar. CATPC's debuut solo show in de VS, in januari, werd in december opgenomen in de New York Times' jaarlijst 'best art of 2017'.

De expositie in het Sculpture-Center (NY) leidde tot verhitte debatten, in onder andere in *Four Columns*, *Even*, *Art in America* en *Artforum*. Een deel van de kritiek was zonder meer gerechtvaardigd. CATPC's show bevestigde opnieuw dat exploitatieve waardeketens nog steeds volop in werking zijn. Tot op de dag van vandaag financieren plantages kritische kunst, terwijl de positieve effecten ervan primair ten goede komen aan plaatsen als Venetië, New York en Dakar. Vaker wel dan niet, bevestigt en versterkt kritische kunst klassenverschillen, zowel lokaal als globaal. Zelfs met hun show dragen plantage arbeiders uit Centraal Afrika bij aan de accumulatie van liefde, kritiek en eigenzinnigheid in NYC.

Daarom brachten we de White Cube terug naar de plantage. Met *'The Repatriation of the White Cube'* openden we midden in het Congolese bos een museale ruimte, ontworpen door het Office for Metropolitan Architecture. De White Cube vormt de hoeksteen van het permanente Lusanga International Research Centre for Art and Economic Inequality

1 INLEIDING

(LIRCAEI): een onderzoekscentrum voor kunst en economische ongelijkheid, dat we opzetten samen met CATPC en met steun van internationale kunstenaars, ingenieurs, scholen, bedrijven en publieke organisaties. Om de positie van de White Cube als middel voor kapitaalaccumulatie binnen wereldwijde waardeketens te bestuderen en te herijken.

Met redactionele stukken in Le Potentiel, Forbes Afrique, Vice-China, De Volkskrant, Frankfurter Allgemeine, Al Jazeera, bereikte de *'Repatriation of the White Cube'* publiek in Afrika, Amerika, Azië en Europa.

Met deze bekroning in the New York Times is het vijfjaren programma Gentrification Programme afgerond. In 2018 starten we een nieuw vijfjaren programma: the Post Plantation. We willen een alternatief ontwikkelen voor het model van afgedwongen monocultuur; een alternatief dat wordt gefinancierd en mogelijk gemaakt door wat op andere plantages wordt uitgebannen: een inclusieve ecologische post-plantage, met kunst als vliegwiél.

Uiteindelijk moeten wij bewijzen dat deze duurzame post-plantage per hectare meer gewin oplevert dan monocultuur. Vanaf 2022 vormt dit het ultieme argument om de financiering die ontwikkelingsbanken nu nog verstrekken aan bedrijven met hun model van destructieve monocultuur die mensen en landschappen uitput, in te kunnen zetten voor de ecologische en inclusieve post-plantage, waarin liefde, kritiek en eigenzinnigheid deel uitmaken van het verdienmodel.

Jacqueline Gerritsma
Voorzitter bestuur
Institute for Human Activities

Renzo Martens
Artistiek directeur
Institute for Human Activities

Amsterdam, 31 augustus 2018

Jonge palmbomen op de post-plantage
© Thomas Nolf

2 ACTIVITEITEN & BEREIK

2.1 Exposities

In januari opende CATPC-lid Matthieu Kasiama in Sculpture-Center, New York CATPC's eerste Amerikaanse solotentoonstelling. Kort daarop zijn enkele van de werken getoond in de Focus selectie van de Armory Show in New York.

In april werd in Lusanga de White Cube officieel geopend met de tentoonstelling *The Repatriation of the White Cube*. Deze door CATPC gecureerde tentoonstelling vond plaats in zowel de zojuist geopende White Cube als in traditionele Kissendus (heilighdom voor kunst). Deelnemende kunstenaars waren Sammy Baloji, Djo Bismar, Marlene Dumas, Michel Ekeba, Eleonore Hellio, Carsten Höller, Irene Kanga, Matthieu Kasiama, Jean Katambayi, Jean Kawata, Mananga Kibwila, Huguette Kilembi, Mbuku Kimpala, Mao Kingunza, Thomas Leba, Jeremie Mabiala, Blaise Mandefu, Daniel Manenga, Mega Mingiedi, Emery Mohamba, Daniel Mvuzi, Cédrick Tamasala en Luc Tuymans.

In juni was werk van CATPC onderdeel van de groepstentoonstelling *Transaktionen – Über den Wert künstlerischer Arbeit* in Haus am Lützowplatz in Berlijn.

2.2 Capacity building

Het capacity building programma heeft ten doel CATPC op een dusdanig artistiek niveau ontwikkelen dat de projecten voor de komende jaren (o.a. de MOOC, de fictiefilm *The Gospel*, de *world-wide CATPC show*) op professioneel niveau kunnen worden uitgevoerd, zodat een zo groot mogelijk deel van de productiebudgetten als honoraria aan CATPC kunnen worden uitbetaald en geïnvesteerd in de ontwikkeling van de post-plantage.

In 2017 bestond het capacity building programma uit residenties, studiereizen en het cureren van de tentoonstelling *'The Repatriation of the White Cube'*.

Verschillende intensieve uitwisselingen dienden om kennis te delen tussen CATPC in Congo en IHA in Nederland. De vaste Congolese cameraman van het project, Dareck Tuba, deed een residentie in Amsterdam voor de montage van de film *'A Gentrification Programme'*. Namens IHA hebben Suzanne Hoogewys (over de post-plantage) en Laurens Otto (over de relatie tussen plantages en white cubes) een residentie in Lusanga gedaan om kennis met CATPC uit te wisselen. Het doel was de resultaten van het onderzoek van de afgelopen 5 jaar naar kunst en economische ongelijkheid met CATPC te bespreken om te gebruiken in de nieuwe White Cube.

Daarnaast heeft plantagearbeider Matthieu Kasiama namens CATPC een studiereis ondernomen over de werking van museale ruimtes in New York. Deze reis heeft Kasiama met filmopnames gedocumenteerd, om later te dienen voor de capacity building van de andere leden.

Artistiek gezien heeft de residentie van kunstenaar Jean Katambayi bij CATPC voor een creatieve impuls gezorgd. Zo is CATPC zich naast sculpturen en tekeningen, ook gaan toeleggen op andere media als performance en videokunst, wat heeft geleid tot de creatie en productie van de film *Upside Down*.

CATPC leden dragen de chocolade sculpturen naar de Kissendus – foto Leonard Pongo

2 ACTIVITEITEN & BEREIK

2.3 Gebouwde omgeving LIRCAEI

Het Office for Metropolitan Architecture (OMA) ontwierp het masterplan van het Lusanga International Research Centre for Art and Economic Inequality op de plantage in Lusanga. Arsène Ijambo (voorzitter Architecten Unie Congo) is de uitvoerend architect van het project.

In 2017 zijn aanzienlijke verbeteringen van de infrastructuur gerealiseerd ten gunste van de lokale gemeenschap in Lusanga: sanitaire voorzieningen, duurzame energieproductie door de installatie van zonnepanelen, een internetaansluiting en de verbetering van de toegangswegen met de reparatie van een brug. Daarnaast is de bouw van het conferentiecentrum afgerond.

De opening van de tevens door OMA ontworpen White Cube in april 2017 vormde het hoogtepunt van het onderzoek en de activiteiten die IHA in de afgelopen vijf jaar heeft ondernomen.

bouw van de White Cube

Voormalig Unilever huis,
voor en na renovatie (productiehuis)

2 ACTIVITEITEN & BEREIK

2.4 Publicaties

In januari is de publicatie over CATPC getiteld *Cercle d'art des travailleurs de plantation Congolaise* gepresenteerd in het SculptureCenter. Dit tweetalige boek in Engels en Frans is onder redactie van Els Roelandt en Eva Barois De Caemel door Sternberg uitgeven, en vormt de eerste monografie over activiteiten van CATPC. Het wordt internationaal breed gedistribueerd.

Het bevat onder meer de baanbrekende essays van Ariella Azoulay en Françoise Vergès, naast een interview van CATPC-leden met Renzo Martens. Verdere auteurs zijn: Eva Barois De Caemel, Éléonore Hellio, Ruba Katrib, Alexander Koch, J.A. Koster, René Ngongo, Charles Sikitele Gize en Charles Tumba Kekwo. De foto's zijn door Léonard Pongo gemaakt.

2.5 Lezingen & academische activiteiten

In SculptureCenter in New York vond in januari de vierde editie van de door IHA georganiseerde conferentiereeks *The Matter of Critique* plaats, over de plantage-economie en de mogelijkheden van kunst sociale en economische veranderingen teweeg te brengen. Sprekers waren onder andere: Ariella Azoulay (Brown University), Simon Gikandi (Princeton University), Michael Taussig (Columbia University), David Joselit (City University New York). Daarnaast spraken Matthieu Kasiama, Éléonore Hellio (beide CATPC), Renzo Martens (IHA), Els Roelandt (School of Arts, Gent) en Ruba Katrib (SculptureCenter).

Tijdens de opening van de White Cube in april hebben Suhail Malik (Goldsmiths, Londen), Clémentine Deliss (voormalig directrice Weltkulturen-museum Frankfurt) en Azu Nwagbogu (directeur African Artists' Foundation en Lagos Photo Festival) de huidige werking en maatschappelijke impact van de kunstwereld bevraagd en nieuwe modellen uitgewerkt. Daarnaast spraken Jean-Lambert Lisika (advocaat namens Coded), René Ngongo (president CATPC) en Bienvenue Malando (*chef de terre* en vertegenwoordiger van plantagearbeiders uit Yaligimba, DR Congo) over strategieën om het huidige plantage-systeem te veranderen.

Artistiek directeur Renzo Martens heeft daarnaast verschillende lezingen gegeven, onder meer in STUK (Leuven) met architect David Gianotten (OMA) en in BOZAR (Brussel) met filosoof Pascal Gielen.

CATPC publicatie

De post-plantage – foto Leonard Pongo

2 ACTIVITEITEN & BEREIK

2.6 Post-plantage

Met de winst uit de verkoop van cacao sculpturen koopt CATPC land terug en ontwikkelt er landbouw, met o.a. palmolie, ananas en cacao, maar ook met medicinale planten. CATPC wisselt actief kennis en strategieën uit, met o.a. rondleidingen voor lokaal en internationaal publiek langs de experimentele landbouwprojecten. Daarnaast heeft CATPC de internetverbinding in Lusanga geïnaugureerd met een skype-gesprek met de Indonesische vakbond van plantagearbeiders SERBUNDO om arbeidscondities en strategieën van verzet te bespreken. Ook is een samenwerking aangegaan met Willem Ferweda en Commonland, toonaangevend in landschapsherstel en de ontwikkeling van holistische regeneratieve landbouw.

2.7 Publieksbereik & pers

In 2017 is een zeer divers en internationaal publiek bereikt, live en via de media.

BEZOEKERS EN DEELNEMERS
De exposities in New York en Berlijn trokken in totaal ca. 10.000 internationale bezoekers.

Tijdens de driedaagse opening van de White Cube is een door Bralima (Heineken) gesponsord feest georganiseerd. Deze 'Fête populaire et concert Rapatriement du White Cube', heeft 2.000 bezoekers uit de omliggende dorpen getrokken, het merendeel plantage-arbeiders, alsook circa 200 internationale gasten. Ook in de georganiseerde conferenties en tentoonstellingen zijn steeds lokale denkers, kunstenaars en autoriteiten actief betrokken geweest.

MEDIA

De opening van de White Cube in Lusanga en de tentoonstelling van CATPC in New York is wereldwijd in zeventig verschillende media besproken. De tentoonstelling in New York haalde de voorpagina van het kunstkatern van de New York Times en is later door The New York Times verkozen tot 'Best Art of 2017'. Hiernaast verschenen er uitgebreide artikelen en essays over deze expositie in gespecialiseerde internationale pers.

De opening van de White Cube heeft geleid tot een groot bereik in Afrika (onder meer in Journal du Cameroun en in Afrique Télévision), Azië (Vice China) en Europa (o.a. De Volkskrant en De Standaard met elk zes pagina's).

Publiek bij het sculptuur How My Grandfather Survived – foto Joshua Bright, The New York Times.

2 ACTIVITEITEN & BEREIK

Ook was Renzo Martens te gast in het ZDF-programma Aspekte om de spreken over politieke kunst met kunstenaars Monica Bonvicini en Hans Haacke, en curator Bonaventure Ndikung van dokumenta 14. Daarnaast is Martens is te gast geweest in het programma Culture Club van de zender Canvas om te spreken over de zojuist geopende White Cube en de wijze waarop het platteland van Congo zich de komende jaren kan ontwikkelen.

De media-aandacht heeft in 2017 zonder meer een publiek van miljoenen bereikt, over de gehele wereld.

AWARDS EN ERKENNING

Het project kreeg veel erkenning in 2017. Naast de al genoemde opname in de New York Times jaarlijst 'best art of 2017', werd werk 'The Art Collector' door Artspace tot een van de vijf beste werken van de Armory Show verkozen. Het project als geheel kreeg werd genomineerd voor de Visible Award, een fonds dat zich richt op sociaal geëngageerde artistieke praktijken die zich in een internationale context begeven. De White Cube kreeg een vijfde positie in Designboom's 'Top 10 Museums and Cultural Venues of 2017'.

CATPC lid Matthieu Kasiama met artikel New York Times, tijdens studiereis in New York

3 FINANCIËEL & ORGANISATIE

Resultaat

In 2017 is uit reguliere bedrijfsvoering een resultaat behaald van €-20.353. In de uitgaven en activiteiten is rekening gehouden met inzet van de bestemmingsreserve uit 2016. Met inzet van deze reserve komt 2017 op een zeer beperkt negatief resultaat van €-353.

Financiële positie

Bij aanvang van 2017 was er een eigen vermogen van €3.047 en een bestemmingsreserve van €20.000 voor het verder ontwikkelen van de White Cube en *capacity building* van CATPC. Met het resultaat van 2017 van €-353 is er per 31-12-2017 een beperkt algemeen eigen vermogen van €2.693. Gezien de omvang van de begroting en de activiteiten is dit eigenlijk te weinig. We zouden moeten streven naar een weerstandsreserve van €35.000, om eventuele onderbrekingen in inkomsten te kunnen overbruggen. We willen deze reserve gedurende drie jaren opbouwen.

Risicobeheer & strategie tegenvallende inkomsten

Ten behoeve van bestuur en accountant moeten de belangrijkste maatregelen die IHA op het gebied van risicobeheersing neemt in een document worden beschreven. Dit document wordt medio 2018 opgeleverd. We kunnen vast kort op de genomen maatregelen in gaan:

Wat betreft risicobeheer: IHA heeft de benodigde wettelijke verzekeringen, waaronder een bestuurders-aansprakelijkheidsverzekering, een bedrijfs-aansprakelijkheidsverzekering en een doorlopende reisverzekering. De gebouwde omgeving in Lusanga is niet verzekerd. Er is geen verzekering tegen ziekte van medewerkers. Met slechts één arbeidsovereenkomst voor onbepaalde duur voor 0,11 FTE en verder alleen tijdelijke en freelance overeenkomsten is de inschatting gemaakt dat zo'n verzekering op dit moment niet wenselijk is. De begroting en uitgaven worden gemonitord door de zakelijk leider. Een deel van de begroting is vastgelegd projectbudgetten die worden beheerd door projectleiders, die ook worden gemonitord samen met de zakelijk leider.

Wat betreft strategie bij tegenvallende inkomsten: Stichting IHA is vrijwel volledig afhankelijk van externe subsidies en financiering. De diversiteit, de internationale reikwijdte, de roem en status van IHA's artistiek leider, en de innovativiteit en opzienbarendheid van het werk maken het goed mogelijk inkomsten te werven, zowel nationaal als internationaal en zowel publiek als privaat. Het provocatieve karakter, de gevoelde risico's en het feit dat DRC op de sanctielijst staat, zijn hierin beperkende factoren. Stichting IHA heeft zeer beperkt eigen vermogen. Het kan gebeuren dat tijdelijk geen continuïteit in de financiering is. In dit geval kan IHA op korte termijn terug schakelen naar een minimale organisatie met minimale overhead. Een eventuele terugschaling zal evenwel ten koste gaan van de activiteiten en de continuïteit. De gebouwde omgeving in Lusanga heeft minimale onderhoudskosten, maar indien er helemaal geen inkomsten zijn zullen de landbouw activiteiten zullen stil vallen wat ten koste gaat van de gedane investeringen. Met slechts weinig middelen kan de landbouw gecontinueerd worden.

3 FINANCIËEL & ORGANISATIE

Organisatie

- Renzo Martens – artistiek leider
- Katrien Reist – zakelijk leider tot 16/8/2017
- Cathy de Haan – ondersteuning / interim zakelijk leider
- Janke Brands – zakelijk leider vanaf 16/8/2017
- Suzanne Hoogewys – DR Congo coördinator
- Laurens Otto – associate curator
- Nicolas Jolly – research coördinator
- Els Roelandt – editor en curatorial adviseur
- Christine de Baan – strategisch adviseur
- Thomas Nolf – stagiair
- Morgane Boidin – stagiair

Bestuur

- Jacqueline Gerritsma, voorzitter
- Hein van Woensel, secretaris (tot 31/12/2017)
- Jan Theo Krol, penningmeester
- Boris Hilberdink, lid
- Jos de Putter, lid
- Guido van Staveren van Dijk, lid
- Remco Polman, lid

Raad van Advies

- Pierre Bismuth – beeldend kunstenaar, Oscar winnaar voor het beste originele scenario voor *Eternal Sunshine of the Spotless Mind*
- Charles Esche – mede oprichter en co-editor van *Afterall Journal*, co-curator van de 9e Internationale Biënnale van Istanbul, co-curator van de 31st Biënnale van São Paulo, executive director of the Van Abbemuseum, Eindhoven
- Serge Kakudji – countertenor, winnaar van de Prix Jacques Dôme 2008
- Joris Luyendijk – auteur, journalist, schrijver van de *Joris Luyendijk Banking Blog* voor *The Guardian*, Londen
- René Ngongo – bioloog, winnaar van de Right Livelihood Award 2009, voormalig directeur van of Greenpeace Congo, Kinshasa
- Katrien Pype – antropoloog, fellow aan de Department of African Studies and Anthropology at the University of Birmingham en co-founder van het Congo Research Network
- Theo van Rompay – deputy director P.A.R.T.S., Brussels
- Yakubu Yahaya – policy entrepreneur, team leider bij Facility for Oil Sector Transparency and Reform in Nigeria, Abuja Partners

Governance Code Cultuur

Stichting IHA is in een overgangsfase naar een professionelere organisatie, die beter aansluit bij de omvang en impact van het werk van IHA. Waar eerder het werk bestond uit op zich staande projecten, is er met de bouw van de White Cube in Lusanga en de oprichting van LIRCAEI een continue bedrijfsvoering ontstaan, die vraagt om een continue organisatie.

Het bestuur maakt een ontwikkeling door die hierbij aansluit, en heeft in 2017 de eerste stappen gezet voor implementatie van de Governance Code Cultuur. De echte implementatie zal in 2018 zijn beslag vinden. Het huidige bestuursmodel wordt dan ook geëvalueerd, en de eerste zelfevaluatie zal plaats vinden. Er wordt gewerkt aan bestuursprofielen en een rooster van optreden. Sinds 2017 heeft IHA een ANBI status.

In 2017 heeft het bestuur tweemaal vergaderd. Hiernaast zijn er een aantal overleggen in nagenoeg complete bezetting geweest.

Stichting IHA heeft een Raad van Advies. Deze raad komt niet plenair bijeen, maar geeft in bilaterale contacten advies op het deelgebied van expertise van het betreffende lid. Dit varieert van internationale fondsenwerving, kunst, duurzaamheid, ecologie, tot film, etc. etc.

4 PARTNERS & STAKEHOLDERS

Partners & stakeholders

- Cercle d'Art Travailleurs
Plantation Congolaise (CATPC)
- Office for Metropolitan
Architecture (OMA)
- Commonland and 4 Returns
Partners
- KASK Hogeschool Gent
- Van Abbemuseum Eindhoven
- Barry Callebaut
- Pieter van Huystee Film & TV
- VPRO
- Intifilms
- SculptureCenter (New York)
- Stichting Educatie en Cultuur
- Stichting Vrederijk
- Galerie Fons Welters

Subsidiënten

- Mondriaan Fonds
- KASK – School of Arts in Gent
- Gieskes-Strijbis Fonds
- The Art of Impact
- Amsterdam Fonds voor de
Kunsten
- Stichting Educatie en Cultuur
- VLIR-UOS
- Stichting DOEN
- Vlaams Ministerie voor Cultuur

Jonge palmbomen op de post-plantage
© Thomas Nolf

CONTACT

Institute for Human Activities

Tolhuisweg 1
1031 CL Amsterdam
+31 6 4240 99 69
office@humanactivities.org
KVK 50844229